

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla Nyerges és Nyerges Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nyerges Ágnes ügyvéd által képviselt felperesnek, Bokor, Ebergényi, Bartha Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Ebergényi Imre ügyvéd) által képviselt I. rendű, és jogtanácsos által képviselt III. rendű alperesek ellen, foglaló visszakövetelése iránt indított perében, a Pest Megyei Bíróság 2006. november 10. napján kelt 7.P.23.130/2005/19. számú ítélete ellen, a felperes részéről 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

A III. rendű alperes a másodfokú eljárásban felmerült költségeit maga viseli.

Kötelezi a felperest, hogy az állam javára külön felhívásra fizessen meg 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes módosított keresetében az I. és a III. rendű alpereseket egyetemlegesen 8 millió forint tőke és ennek 2002. december 19. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata és perköltsége megfizetésére kérte kötelezni. Kereseti kérelmét az I. rendű alperessel szemben a Ptk. 4. § (1) és (4), a Ptk 369. § (3) és a Ptk. 305. § (1) bekezdésére, míg a III. rendű alperes vonatkozásában a Ptk. 6. §-ára alapította. Kérelme indokául előadta, hogy közte és az I. rendű alperes között 2002. december 18. napján írásbeli megállapodás jött létre, mely szerint a felperes „mint esetleges vevő kinyilvánította vételi szándékát a ... forgalmi rendszámú Mercedes-Benz S 320 CDI típusú gépkocsi iránt és azt 8 millió forinttal lefoglálta" azzal,

hogy a fennmaradó vételárat, azaz 8 millió forintot 2003. január 30-ig megfizeti. Közölte, hogy a gépjárművet az I. rendű alperesnek visszaadta, aki a 8 millió forinttal részére nem számolt el. Állítása szerint a 8 millió forint előzetes megfizetése a III. rendű alperes kifejezett biztatására történt a banki kölcsön folyósíthatósága érdekében. Ennek ellenére a III. rendű alperes a gépjárművet terhelő kölcsön felperes általi átvállalásához nem járult hozzá.

Az I. és III. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes előadta, hogy a felperessel adásvételi szerződést kötöttek, melynek biztosítékeként a felperestől 8 millió forint foglalót átvett. Mivel a felperes a vételár fennmaradó részét banki kölcsönrel sem fizette meg, így - álláspontja szerint - az adásvételi szerződés teljesítése a felperes hibájából megghiúsult, ezért a foglalóként átadott összeg őt és nem a felperest illeti.

A III. rendű alperes védekezése szerint a felperes által visszakövetelt foglaló elvesztése és az ő magatartása között akarati összefüggés nincs, ezért a biztatási kár megállapíthatóságának előfeltételei teljes mértékben hiányoznak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen vissza a felperesnek 8 millió forint tőkét, és ezen összeg után 2002. december 19. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamatát, valamint 480 ezer forint perköltséget. A felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperes és az I. rendű alperes a perbeli gépjármű vonatkozásában szóbeli adásvételi szerződést kötött, azonban a felperes a gépjármű tulajdonjogát többek között a III. rendű alperes javára fennálló elidegenítési tilalom miatt nem szerezte meg. A 2003. január 28-án kelt „visszavételi elismervény” tanúsága szerint a felperes a gépjárművet az I. rendű alperesnek - műszaki hibára hivatkozással - visszaadta. Mivel ezzel egyidejűleg a felperes által megfizetett vételár előleggel az I. rendű alperes nem számolt el, ezért a bíróság a Ptk. 369. § (3) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperest a felperes 8 millió forint kárának megtérítésére. Hangsúlyozta, hogy a 2002. december 18-án megkötött megállapodással egyidejűleg a felperes által az I. rendű alperes részére átadott 8 millió forint nem tekinthető „foglalónak”, mert a Ptk. 243. § (1) bekezdése szerint foglalót csak a szerződés megkötésekor lehet adni, azonban a 2002. december 18-án kelt megállapodás nem tekinthető a felek tényleges akaratát tartalmazó szerződésnek. Utalt az állandó bírói gyakorlatra is, amely a vételár 10%-át meghaladó „foglalót” egyértelműen előlegnek tekinti.

Az elsőfokú bíróság a III. rendű alperessel szemben a Ptk. 6. §-ára alapított kereseti kérelem vonatkozásában azt vizsgálta, hogy a III. rendű alperes tanúsított-e olyan szándékos magatartást, mely alkalmas volt arra, hogy a jóhiszeműen eljáró felperest önhibáján kívül, alapos okkal indíthatta a megállapodás megkötésére, az előlegnek az I. rendű alperes részére történő megfizetésére. Az elsőfokú bíróság

arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem bizonyította a Ptk. 6. §-ában írt előfeltételek fennállását, ezért a III. rendű alperes e jogcímen marasztalására irányuló kereseti kérelmet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezéssel élt, kérve annak megváltoztatását és a kereseti kérelmével egyező döntés meghozatalát, az I. és III. rendű alperes egyetemleges marasztalását. Álláspontja szerint az elsőfokú eljárásban bizonyította, hogy a felperes a megállapodást a III. rendű alperes ügyintézőjének biztatására kötötte meg. Szerinte a III. rendű alperes felróható magatartását igazolja a felperes meghatalmazottjának, N. B.-nak a tanúvallomása, akit a III. rendű alperes ügyintézője több alkalommal is úgy tájékoztatott, hogy semmiféle adat nem lelhető fel a felperes kérelmével kapcsolatban, ezért ismételtén nyújtsa be igényét a szükséges - köztük a 8 millió forint megfizetését is igazoló - okiratokkal együtt.

A III. rendű alperes ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokaira tekintettel. Továbbra is tagadta, hogy olyan szándékos magatartást tanúsított, amely a felperest alappal indíthatta arra, hogy a 8 millió forintot az I. rendű alperesnek megfizesse. Álláspontja szerint a kár bekövetkezésének oka a felperes magatartására vezethető vissza.

A fellebbezés nem alapos.

A Pp. 253. § (3) bekezdésében foglalt korlátozásra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét kizárólag a fellebbezéssel érintett részében vizsgálta felül.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta, a bizonyítási eljárást lefolytatta, és az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetésével a Fővárosi Ítéltábla túlnyomó részben egyetért.

A Ptk. 6. §-a szerint a bíróság a kárnak egészben vagy részben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indított, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, miszerint a Ptk. 6. §-ában foglalt előfeltételek fennállását a felperesnek (károsultnak) kellett bizonyítania. Nem vitás, hogy a felperes már az I. rendű alperessel a 2002. december 18-án kötött megállapodás megkötését, a per tárgyát képező 8 millió forint átadását megelőzően is eljárta a III. rendű alperesnél a perbeli gépjárművet terhelő „lízingszerződés átvállalása” érdekében. Nem férhet kétség a felperes jóhiszeműségéhez sem, hiszen - mint ahogy arra az elsőfokú bíróság is rámutatott - alappal bízhatott a gépjárművet terhelő tartozás átvállalásában. A III. rendű alperesnek a felperessel szemben tanúsított magatartására vonatkozóan N. B. és S. A. - a III. rendű alperes ügyintézője - tett nyilatkozatot. Az utóbbi tanú vallomása csupán azt a tényt

támasztotta alá, hogy a felperes részéről faxon érkezett hozzá megkeresés, melyet intézkedés nélkül továbbküldött az illetékes ügyintézőhöz. Ez a körülmény azonban nem alkalmas annak igazolására, hogy a III. rendű alperes a felperes felé szándékosan olyan megtévesztő magatartást tanúsított, amely a felperest az adásvételi szerződés megkötésére, az előleg átadására indította volna. N. B. tanú által előadottak, miszerint a III. rendű alperes alkalmazottai nem találták az előzőleg a felperesi részről benyújtott okiratokat, csupán azt valószínűsítették, hogy a kérelemmel kapcsolatos ügyintézés a III. rendű alperes részéről nem volt eléggé gondos. E hiányosság azonban a III. rendű alperes szándékos mulasztását nem támasztja alá, az esetleg ügyintézőtől elhangzott előtörlesztésre vonatkozó javaslat nem tekinthető szándékos károkozó magatartásnak.

A Ptk. 6. §-a alapján a károsult nem követelheti az olyan kárának a megtérítését, melyet saját felróható magatartásával (önhiba) maga idézett elő. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, miszerint a felperes a perbeli jogügylet kapcsán nem járt el olyan körülményekkel, amely az adott helyzetben tőle elvárható lett volna: a megállapodás megkötése előtt nem győződött meg a gépkocsi valós jogi helyzetéről, a gépjárművet terhelő kölcsönről és elidegenítési tilalomról, valamint nem tekintette meg a gépjármű okmányait sem. A felperes előadása szerint csupán az elsőfokú eljárás során szerzett tudomást arról, hogy az I. és a III. rendű alperes között nem lízing, hanem kölcsönszerződés áll fenn, így nem lehetett tisztában e ténynek a megkötendő ügyletre gyakorolt joghatásaival sem. A rendelkezésre álló peradatokból megállapítható, hogy a III. rendű alperes ügyintézője a felperes kérelmére semmiféle írásbeli választ nem adott, azonban e tény nem mentesítette a felperest az alól, hogy az adott helyzetben a tőle elvárható gondossággal járjon el. A felperes terhére róható az is, hogy a gépjárművet - műszaki hibára történő hivatkozással - az I. rendű alperes részére visszaadta annak ellenére, hogy a 8 millió forint előleg visszafizetését az I. rendű alperes kifejezetten megtagadta. Tekintettel arra, hogy a felperes nem bizonyította a III. rendű alperes vonatkozásában a Ptk. 6. §-ában foglalt előfeltételek fennállását - és erre vonatkozóan a fellebbezésében sem hivatkozott új tényre vagy körülményre - a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget az elsőfokú ítélet megváltoztatására.

A Fővárosi Ítéltábla nem osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint jogi személy nem tanúsíthat olyan konkrét magatartást, mellyel mást olyan magatartásra indít, amelyből annak önhibáján kívül kára keletkezik. A Legfelsőbb Bíróság a GK. 14. számú állásfoglalásában elvi élel leszögezte: megalapozza a Ptk. 6. §-ának alkalmazását, ha a vállalat közlése annyira határozott, hogy ennek alapján a károsult vállalat kellő alapozottsággal számolhatott a szerződés létrejöttével, különösen, ha emiatt más irányú kötelezettség vállalásról is lemondott. Mindezekre tekintettel tehát nem kizárt, hogy akár jogi személyiséggel rendelkező, vagy akár jogi személyiség nélküli gazdasági társaság - akár tulajdonosa, akár alkalmazottja útján - a biztatási kár törvényi tényállását kimerítő magatartást tanúsítson. E téves jogi álláspont azonban az ügy érdemi eldöntésére nem volt kihatással, mivel a feltárt tényállásra megalapozott döntés volt alapozható.

A kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokat helytállóan mérlegelte, és abból érdemben helyes következtetést vont le, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alaptalanul fellebbező felperest az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére. A III. rendű alperest a másodfokú eljárásban képviselő dr. jogtanácsosi minőségét nem igazolta, - csupán alkalmazotti minőségét - ezt a tényt a III. rendű alperes által kiállított meghatalmazás sem tartalmazta, ezért részére a másodfokú bíróság jogtanácsosi munkadíjat nem állapított meg.

, 2008. február 26.

. Lizák Tibor s.k.,

a tanács elnöke

. Molnár Ágnes s.k.,
előadó bíró

. Merőtey Anikó s.k.,
bíró

A kiadmány hitelül: